

Vår dato 09.12.2013
Deres dato 04.11.2013

Vår referanse 2009/455
Deres referanse 13/4289-

Saksbehandler
Roar Tobro
Innvalgstelefon
70 16 12 57

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

HØRING - GAVEFORSTERKINGSORDNINGEN

Vi viser til brev av 04.11 d.å. der forslag til ny forskrift for ordningen med gaveforsterking til forskning er sendt ut på høring. Forslaget innebærer at private gaver med en verdi over 3 mill. kroner som er gitt til langsiktig, grunnleggende forskning, kan utløse offentlig gaveforsterking tilsvarende 25 prosent av gavebeløpet.

Høgskolen i Ålesund er i utgangspunktet positive til at gaveforsterkingsordningen gjeninnføres for å stimulere til økt privat finansiering av forskning. Høgskolen ønsker imidlertid at ordningen utformes som en generell ordning for alle statlige universiteter og høyskoler som driver langsiktig forskning, og at ikke ordningen avgrenses til kun å gjelde institusjoner som har doktorgradsrett. Vi mener at en rekke andre utviklingstrekk og forskningspolitiske signaler slik de framkommer bl.a. i Forskingmeldingen, Forskingrådetets forslag til FOU-policy for høyskolene m.fl. underbygger dette.

Forskingens rolle i høyskolene:

Forskingmeldingen *Lange linjer – kunnskap gir muligheter* (Meld St. nr 18, 2012-13) legger stor vekt på spillet mellom utdanning, forskning og innovasjon for bedre kunnskapsflyt. Meldingen understreker behovet for å drive mer forskningsbasert undervisning generelt, og å styrke forskningsplattformen for profesjonsutdanningene spesielt. Et av målene er å styrke både kvaliteten og omfanget av FOU i profesjonsutdanningene. Dette stiller krav om virkemidler og tiltak som er treffsikre i forhold til å videreutvikle høyskolenes sin egenart og fortrinn i kunnskapssystemet. Vi mener at også gaveforsterkingsordningen kan spille en slik rolle.

Høgskolen sitt samfunnsoppdrag stiller krav til langsiktig kunnskapsutvikling, og at vi bygger opp forskningskompetanse og – kapasitet på våre faglige satsingsområder. I henhold til Forskingmeldingen krever dette at vi prioriterer forskning som bidrar til å spisse og profilere kunnskapsmiljøene, og gir Høgskolen som institusjon en tydelig faglig identitet. Vi mener satsingen Høgskolen i Ålesund har gjort både i forhold til undervisning, EVU, forskning og innovasjon rettet mot maritime næringer har bidratt til å gi både Høgskolen og Campus Ålesund en tydelig faglig og næringsmessig identitet. Dette gjelder ikke bare regionalt, men også nasjonalt og internasjonalt. Vi opplever videre at det samarbeidet vi har utviklet med næringslivet bidrar til både å løfte kvaliteten og å styrke relevansen for utdannings- og forskningsoppdraget vårt.

Med det faglige tyngdepunktet høyskolene har innenfor de store profesjonsutdanningene og forskning som er forankret i behov i praksisfeltet, så har høyskolene unike muligheter til å integrere og sikre et godt spill mellom utdanning, forskning og innovasjon. For å løfte kvaliteten er det viktig å sørge for at de ulike delene av UoH-sektorens oppdrag ikke løses hver for seg, og at ulike virkemidler ikke bidrar til å fragmentere dette ytterligere.

Postadresse
Høgskolen i Ålesund
Postboks 1517
N-6025 Ålesund
Norway

Besøksadresse
Larsgårdsvegen 2
Internett
www.hials.no

Telefon
70 16 12 00
Epostadresse
postmottak@hials.no

Telefax
70 16 13 00

Bankkonto
7694 05 00636
Foretaksregisteret
NO 971 572 140

Vi mener at en utvidelse av gaveforsterkingsordningen til også å gjelde institusjoner uten doktorgradsrett vil være viktig for å stimulere et mer systematisk, langsiktig samarbeid mellom FOU, utdanning, nærings- og arbeidsliv. Dette vil også stimulere til kunnskapsproduksjon der tverrfaglighet og anvendelse har en større plass enn den tradisjonelle disiplinbaserte forskningen, noe som vil være avgjørende for å gi profesjonsutdanningene en forskningsbasert kunnskapsplattform som er tilpasset deres egenart. Dette er også vektlagt i Forskningsrådet sitt forslag til FOU-policy overfor Høgskolene.

Vi viser her også til at alle universiteter og høgskoler har etablert Råd for samarbeid med nærings- og arbeidslivet. En utvidelse av gaveforsterkingsordningen kan bidra til å systematisere og forsterke mulighetene som arbeids- og næringslivet har til å bygge opp under utviklingen av sterkere fagmiljøer. Vi opplever at mange i næringslivet ønsker å bidra til dette, men at det mangler egnede måter å organisere dette på og ordninger som kan kanalisere dette inn i fagmiljøene. Gaveforsterkingsordningen kan være en slik kanal, som gir gode incitament for å utvide samarbeidet mellom høgskolen og det regionale nærings- og arbeidslivet. Slik retningslinjene legger opp til kan private gaver brukes både til vitenskapelige utstyr, infrastruktur og stipendiatstillinger. Vi er enige at det bør være opp til institusjonene selv om hvilke typer utgifter knyttet til langsiktig forskning som kan dekkes.

Samarbeid med nærings- og arbeidslivet:

Høgskolen i Ålesund har et omfattende og stadig økende samarbeid med det regionale arbeids- og næringslivet knyttet til langsiktig kompetanseoppbygging og styrking av det faglige grunnlaget for virksomheten Høgskolen driver. Dette kommer til uttrykk på flere måter:

- Vi har en sammensetning av utdanninger som samsvarer svært godt med behovene i regionens arbeids- og næringsliv. Vi er klart viktigste leverandør av næringsrettede profesjonsutdanninger til de viktigste næringsklyngene målt i vekst, internasjonalisering og innovasjonsevne. Tilsvarende har vi en nøkkelrolle innenfor helsefaglige profesjonsutdanninger i forhold til helseforetaket og kommunene. Andelen av kandidatene som får jobb i det regionale nærings- og arbeidslivet har økt kraftig de siste 15 årene både innenfor ingeniør, øk/adm, maritime og helsefaglige profesjonsutdanninger.
- Vi samspiller tett med brukerne av våre i forhold til utdannings-, forskings- og innovasjonssamarbeid. Fagressurser i bedriftene er involvert i undervisning, prosjektarbeid, studentoppgaver, FOU-prosjekter, innovasjonssatsinger og langsiktige utviklingsprosjekter. Gjennom at dette skjer i et klyngesamarbeid, skapes det en merverdi i form av kollektiv kunnskapsproduksjonen som kommer flere bedrifter til gode enn de som deltar i det enkelte prosjekt. Vi opplever at dette samarbeidet får mer og mer karakter av å være et langsiktig, strategisk samarbeid om å utvikle kunnskapsmiljøer og FOU-aktivitet på fagfelt som næringslivet forventer økte kunnskaps- og rekrutteringsbehov i framtida.
- HiÅ satses tungt på etter- og videreutdanning og ulike typer kursvirksomhet, bl.a. organisert i et eget datterselskap Høgskolen i Ålesund Maritime Operasjoner AS, Kursvirksomheten er svært viktig for til enhver tid å ha oppdaterte utdanninger og drive kontinuerlig kunnskapsutvikling. Kursvirksomheten er også viktig for at vi til enhver tid skal ha oppdaterte fasiliteter for undervisning og forskning, bl.a. i form av simulatorer og annen infrastruktur.
- HiÅ har et svært godt omdømme i regionen. I løpet av disse 10 årene har Campus Ålesund blitt et tyngdepunkt som kompetansemiljø for næringslivet på Nordvestlandet, og det har skjedd en sterk mobilisering med økt interesse og engasjement fra næringslivet som resultat.

Næringslivet bidrar gjennom gaveprofessorater og utstyr:

Høgskolen i Ålesund spiller en nøkkelrolle i å sikre rekruttering av framtidig arbeidskraft og innovasjonsevne de maritime og marine næringsklyngene, både gjennom å drive næringsrettet profesjonsutdanning og gjennom å drive anvendt forsknings- og innovasjonsarbeid i samarbeid med disse

næringene. Høgskolen tiltrekker seg utdanningssøkende fra alle landsdeler og internasjonale studenter, og regionen evner å tiltrekke seg kunnskapsinvesteringer fra konserner som opererer globalt. Høgskolen samarbeider tett med den maritime klyngen gjennom NCE Maritime. Etableringen av Norsk Maritimt Kompetansesenter har bidratt til å gjøre Campus Ålesund til et internasjonalt senter for grunnutdanning, etter- og videreutdanning, forsknings- og innovasjonsarbeid innenfor maritime næringer.

Det utvidede samarbeidet har så langt bidratt til at næringslivet har finansiert til sammen 6 gaveprofessorater til Høgskolen i Ålesund (hvorav 1 i bistilling) og vi er i dialog om 2-3 nye. I tillegg gir næringslivet viktige bidrag i form av utstyr og infrastruktur for å sikre at infrastrukturen som brukes i både utdanning, kursvirksomhet og forskning er oppdatert i forhold til teknologisk utvikling. I bunn ligger en felles ambisjon om Høgskolen i Ålesund skal være et senter for fremragende profesjonsutdanning, anvendt forskning og innovasjon innenfor maritim næring.

Gaveprofessoratene er knyttet opp til fagområder som den maritime klyngen og de bedriftene som står for finansieringen definerer som kritiske for å være internasjonalt konkurransedyktige på lengre sikt. Klyngene er globale i sin virksomhet, og dermed tungt eksponert for endringer i kostnadsnivå og konjunktursvingninger internasjonalt. Gjennom gaveprofessoratene bidrar bedriftene til at Høgskolen kan drive langsiktig kunnskapsoppbygging og grunnleggende forskning på fagfelt og teknologiområder som bedriftene definerer som kritiske konkurransefaktorer på lengre sikt. Ved å koble denne forskningen sammen med de profesjonsutdanningene som bedriftene i stor grad rekrutterer fra, sikres det høy kvalitet på de utdanningene som bedriftene henter sin kjernekompetanse fra og bygger sin framtidige konkurranseevne på.

Gaveprofessoratene fungerer som den sentrale drivkraften i oppbyggingen av Høgskolen i Ålesund som et kunnskaps- og innovasjonsnav i forhold til den maritime næringen. Hvert av gaveprofessoratene er dedikert til et faglig utviklingsområde og tilknyttet hvert gaveprofessorat bygges det opp dedikerte forsker-team og tilhørende laboratorier. Disse teamene har etter hvert også blitt tilført nye stipendiatstillinger og har porteføljer av ulike forskningsprosjekt, både institusjonsstyrte og brukerstyrte, innenfor sine fagfelt. Tre av gaveprofessoratene er knyttet til *Integrerte marine operasjoner*. Andre fagfelt er *Produkt og systemdesign*, *Maritim mekatronikk*, samspeillet mellom *Mennesker-Systemer-Teknologi* mv.

Gaveprofessoratene er gitt med mål å utvikle spesialisert kompetanse og drive langsiktig, grunnleggende forskning på felter som ikke blir dekket opp eller faller utenfor nasjonalt prioriterte fagområder hos de større universitetene. Dette er fagområder som bedriftene opplever ikke er dekket opp verken nasjonalt eller internasjonalt. Samtidig er det på hvert av disse områdene et tett samarbeid med relevante norske universiteter og ledende internasjonale forskningsmiljø. PhD-stillingene som inngår er gjerne tilknyttet disse som gradgivende institusjoner, og er viktige bindeledd for å utvikle disse samarbeidsrelasjonene. Høgskolen i Ålesund har så langt ment dette er en bedre strategi enn å bruke ressursene på å utvikle egne PhD-program.

Dette viser også at gaveforsterkingsordningen kan bidra til å mobilisere næringslivet til å drive forskningsbasert innovasjon og langsiktig kunnskapsutvikling. Norge skiller seg ut internasjonalt ved at vi har lavere investeringer i FOU i næringslivet. Utviklingen de senere årene går her i feil retning, ved at stadig mindre andel bedrifter investerer i langsiktig FOU og kunnskapsutvikling. På lengre sikt er dette bekymringsfullt, både i forhold til samlet norsk FOU-innsats og betydningen av FOU i forhold til framtidig konkurranseevne. Ved å knytte gaveforsterkingsordningen til doktorgradsrett avgrenser man denne muligheten til å mobilisere næringslivet, og til at næringslivet kan bidra til å løfte kvaliteten på næringsrettede profesjonsutdanninger.

Regjeringsplattformen annonserer at det ikke skal etableres nye universiteter før endringene de senere årene er evaluert. I og med dette vil ikke en utvidelse av retten til gaveforsterking gi noe press i retning av nye universiteter. En utvidelse vil også fjerne insentivet til at nye institusjoner etablerer egne doktorgradsprogram. Tildeling av slik gaveforsterking vil dermed ikke ha konsekvenser for strukturen i

UoH-sektoren og føre til endringer i institusjonsstatus. Det vil snarere bidra til å styrke utviklingen av mangfoldet og løfte kvalitetene i hele UH-sektoren.

Oppsummert vil en utvidelse av gaveforsterkingsordningen til også gjelde de statlige høyskolene bidra til å styrke det forskningsmessige grunnlaget for profesjonsutdanningene, mobilisere næringslivet til å investere mer i langsiktig kunnskapsutvikling og videreutvikle høyskolenes egenart som institusjoner. Etter vår mening vil dette også være i tråd med de signalene som ligger om framtidige forskningspolitiske prioriteringer slik de kommer til uttrykk i Regjeringsplattformen og Forskningsmeldingen.

Med vennlig hilsen
HØGSKOLEN I ÅLESUND

Marianne Synnes
rektor
ms@hials.no